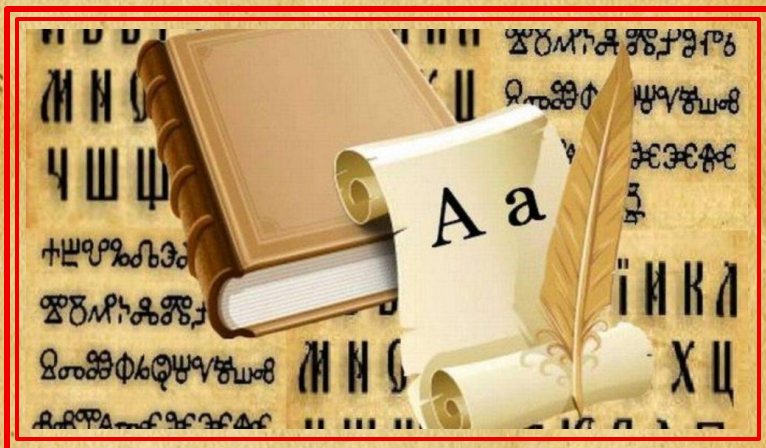

Аматори в литературата

Скъпи читатели,

С радост ви представяме новия брой на училищния вестник, посветен на народните будители.

Учениците от 7. „а“ и 7. „б“ клас предлагат на вашето внимание своите размисли за българския будител.

Желаем ви приятно четене!

От редактора

Българският език

Българският език – език священ на нашите деди,
завещали са го чак до наши дни.

Език майчин и велик –
на българите – мощен лик.

В малка стаичка
в тъмна нощ, незнайна
свети с плам свещичка
над книгата омайна.

Писателите – словата те красят,
а малки българчета ги учат и четат.

Яна Маринова от 7. „б“ клас

Рисунка: Катрин Динева от 4. „а“ клас

БУДИТЕЛИТЕ ПРЕЗ ВЕКОВЕТЕ И ДНЕС

ЕСЕ

Кольо Широв от 7. „б“ клас

Будителите са хора, които развиват културата на една страна.

За първи будители може да се сметат Кирил и Методий и техните ученици – създатели на славянската писменост. За един народ е много важно да има писменост, а двамата светци дават азбука на всички славянски народи.

Будителите през златните векове на България при цар Симеон Велики и при цар Иван Александър са книжовниците, които преписват книги и ги разпространяват.

През вековете на османското владичество будителите са монасите, които опазват книжовността и културата на българите от ятагана на турците.

Началото на Възраждането дава свети Паисий Хилендарски, който написва „История славянобългарска“. В тази книга с патриотичен патос е описана историята на България. Творбата кара забравилите миналото си българи, срамуващи се да се нарекат такива, да осъзнаят, че не са роби, а са деца на велик народ.

Следващите поред будители са Добри Чинтулов, Христо Ботев, Любен Каравелов, Иван Вазов и редица други възрожденци. Ботев и Каравелов наред със стихотворенията си вземат участие в борбата за национално освобождение. Чинтуловите творби подбуждат народа към въстание. А Вазов пише в почти всички литературни жанрове, чрез които възхвалява родината и обогатява културата на народа и страната ни.

Будителите в днешно време са всички хора, които разширяват и развиват културата на България – поети, писатели, музиканти, художници и други, и които прославят страната ни по целия свят.

Яна Маринова от 7. „Б“ клас

Още от създаването на българската държава през 681 г. ние, българите, сме показали много борбен и родолюбив дух. Първите ханове започват реформи, които изграждат основите на държавата, наречена оттогава досега България.

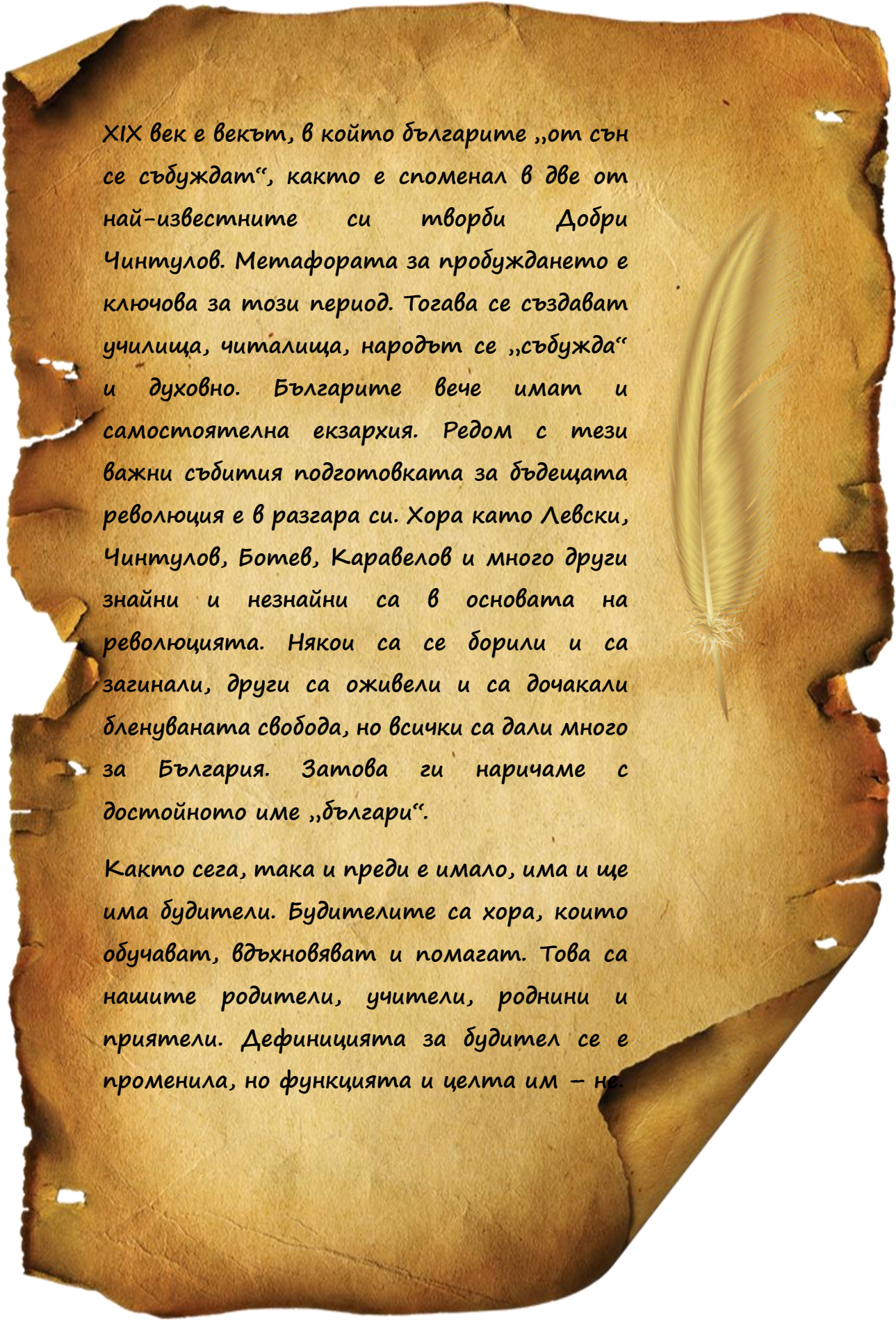
Княз Борис I успява да изгради началото на образователната ни система. Той приема учениците на Кирил и Методий – Климент и Наум, които адаптират глаголицата и така създават кирилицата – азбуката, на която пишем и днес.

След близо половин век синът на Борис Симеон се възкачва на престола. Той е завършил Магнаурската школа в Константинопол – тогава най-престижен „университет“. Затова, знаейки за силата на учението, създава две просветни школи – тази в Плиска (впоследствие в Преслав) и тази в Охрид. Така започва Златният век – епоха на културен подем и просветление.

В следващите три века никой не се заема с образованието на народа. Тогава Иван Александър встъпва във власт. Той Ангажира свети патриарх Евтимий Търновски да създаде Търновската книжовна школа. Нейни възпитаници са авторите на т.нар. Лондонско евангелие.

Следват векове на политически упадък. България се разделя и Османската империя ни завладява. За три века българският дух е сломен. Заради този преломен момент българският Ренесанс се забавя.

Началото на Възраждането и на духовното ни пробуждане дава свети Паисий Хилендарски, който като таксидиот събира дарения за манастира. Така обикаля из пределите на Османската империя и събира сведения за нашата история. Тъй като българите са нямали почти никаква надежда, решава да напише нещо, което трябва да приповдигне духа им. През 1762 г. се появява „История славянобългарска“. В по-късен етап тя е една от творбите, вдъхновили борбата за освобождение. Дори самият Васил Левски си я е носил в джоба.

A piece of aged, yellowed paper with a feather on the right side. The paper has a textured, slightly mottled appearance with some small holes and a torn edge. The feather is light brown and has a soft, downy texture. The text is written in a simple, black, sans-serif font.

XIX век е векът, в който българите „от сън се събуждат“, както е споменал в две от най-известните си творби Добри Чинтулов. Метафората за пробуждането е ключова за този период. Тогава се създават училища, читалища, народът се „събужда“ и духовно. Българите вече имат и самостоятелна екзархия. Редом с тези важни събития подготовката за бъдещата революция е в разгара си. Хора като Левски, Чинтулов, Ботев, Каравелов и много други знайни и незнайни са в основата на революцията. Някои са се борили и са загинали, други са оживели и са дочакали бленуваната свобода, но всички са дали много за България. Затова ги наричаме с достойното име „българи“.

Както сега, така и преди е имало, има и ще има будители. Будителите са хора, които обучават, вдъхновяват и помагат. Това са нашите родители, учители, роднини и приятели. Дефиницията за будител се е променила, но функцията и целта им – не.

Никола Стойков от 7. „а“ клас

Има много разлика между днешните будители и будителите преди. Това е напълно нормално, тъй като се сравняват различни епохи. Поради това че преди сме били под османско владичество, будителите тогава са имали за цел да разпалят българското у хората и да вдигнат българския народ на бунт. Главната им цел е била да освободят България от турския гнет и да живеят като свободен народ. Имената на Добри Чинтулов, Христо Ботев, Любен Каравелов, Иван Вазов, Паисий Хилендарски и на безброй други видни българи ще останат завинаги в сърцата ни. Такива личности са изгаряли от желание да се нарекат свободни и много от тях заплащат с живота си за. Затова днес се отнасяме с уважение към тяхното дело. Конкретен начин, с който им се отблагодаряваме, са паметниците, поставени на ключови за освобождението на България места – например монументът на връх Шипка.

Всички българи се гордеем с нашите герои, защото, ако не бяха те, най-вероятно България още щеше да бъде под османско владичество.

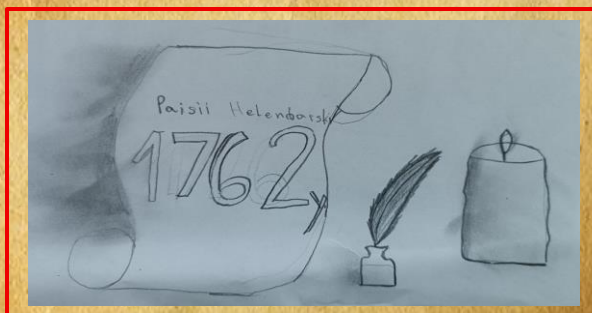
Според мен в днешно време будителите са учителите, защото до голяма степен от тези хора зависи както нашето бъдеще, така и това на страната ни. Затова смятам, че всички трябва да сме много благодарни на всички учители, защото мислят за нас и се опитват да ни помогнат, макар и не винаги да ни се струва така.

Рисунка: Карина Бойкова от 4. „а“ клас

Рисунка: Рая Владова от 4. „а“ клас

Рисунка: Асен Манкин от 4. „а“ клас

Защо възрожденското училище развива у
българите национално самочувствие и
достойнство?

Отговор на исторически въпрос

Яна Маринова от 7. „б“ клас

Българското възраждане е период, през който българският народ се пробужда от „сън дълбок“ и се развива както икономически, така и културно. Този период започва през 1762 г. с написването на „История славянобългарска“ от свети Паисий Хилендарски.

Свети Паисий Хилендарски и свети Софроний Врачански са едни от първите будители. Да си будител, означава да образоваш и да „будиш“ хората за нови знания.

Преди появата на първите елино-български училища повечето българи не са били грамотни. Вкъщи не са ги учили на четмо и писмо, а как се върши работа на полето.

Впоследствие, с появата на българските училища, се изучават различни науки: математика, биология, български, френски и гръцки език, българска, световна и османска история и други. Най-важните са науки били математика и езиците за тези, които се занимавали с търговия. А българската история е била важен предмет, защото изграждала националното ни самосъзнание.

Както преди, така и сега съществуват будители. Съвременните будители все още имат важна роля, за да ни научат на родното. Учат ни да не забравяме какви сме били, за да знаем какви ще бъдем утре.

Рисунка: Микаела Колева от 4. „а“ клас

Рисунка: Сияна Кирова от 4. „а“ клас

Десислава Владимирова от 7. „б“ клас

Възрожденското училище развива у българите национално самочувствие и достойнство, защото се учат на собствения си език, собствената си история и се задълбочават в много повече науки.

Българското възраждане започва с духовното и културното ни развитие. Да си будител, означава да „събудиш“ народа, да го подканеш да се вдигне на бунт срещу физическия си и духовния си поробител.

Преди появата на елино-българските училища са съществували килийни училища към църквите и манастирите, където децата са учили основно за Бог и неговите заповеди. След елино-българските училища се появяват светските училища, в които вече се изучават много повече науки. Историята, математиката и българският език са били едни от най-значимите, защото народът трябва да знае родния си език и миналото си, за да придобие самочувствие и увереност като нация.

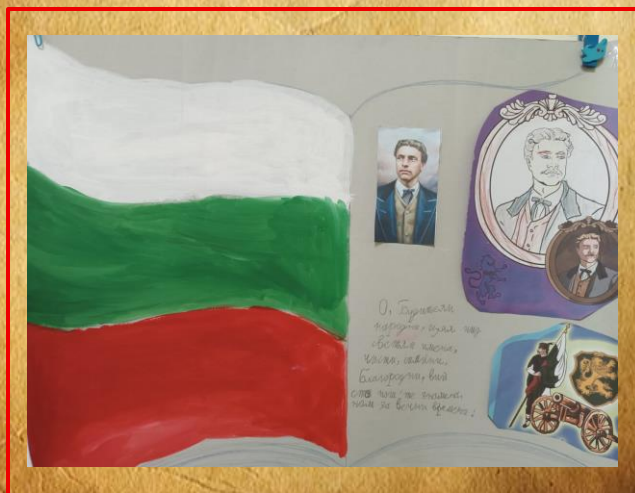
Да си будител в съвременния свят според мен, е да си учител, защото той учи децата да вземат правилни решения, които ще са в помощ за бъдещия им живот.

Стелла Стефанова от 7. „б“ клас

Будител означава човек, който се стреми да вдигне духа на народа и да покаже, че той има славно минало, с което да се гордее.

Българското възрождане започва с написването на „История славянобългарска“ от свети Паисий Хилендарски през 1762 г. Негов последовател е котелският просветител свети Софроний Врачански, който преписва Паисиевата творба и започва да я разпространява сред народа.

Образованието в България в онези времена не е било особено добро. През 1815 г. в Свищов и през 1819 г. в Котел се появяват първите елино-български училища, а през 1840 г. – първото взаимоучително девическо училище в Плевен, създадено от Анастасия Димитрова. През 1835 г. се появява и първото класно училище в Габрово, създадено от Васил Априлов.

С помощта на Паисий Хилендарски, който създава „История славянобългарска“, на Софроний Врачански, който създава първия учебник на книжовен български език „Неделник“, на Петър Берон, който създава т.нар. „Рибен буквар“ през 1824 г. учениците могат да учат в добри условия. Чиновете и класните стаи са малки, а децата пишат върху восък или пясък. Едни от най-важните науки, изучавани в училище, са историята и математиката, тъй като са изключително важни за живота. Тогава учителите са били авторитети и са служили за пример, обличали са се с европейски дрехи, говорили са книжовен български език и са играели в театрите.

Възрожденското училище развива у българите национално самочувствие и достойнство, защото училището ги е учело на търпение и морал, но и на славното минало, с което българите да се гордеят.

**ПОЖЕЛАВАМЕ ВИ
СВЕТЪЛ ПРАЗНИК!**

Редактор: Дяна Анастасова

Със съдействието на

Денис Хубенов и Антоанета Лязова